

Rusya Soğuk Savaş'a Geri Dönüş Yapıyor

Son iki yıldır uluslararası ilişkiler ve olayların gelişme dinamikleri daha çok Soğuk Savaş dönemini andırıyor. Dünya arenasında, kamuoyunun gözleri önünde, yeni silahların icadı ve artan üretimi, dış ülkelere dönük siyasi mesajlar ve diplomasi atakları, ülkeler arası kamplaşma ve ortak askerî tatbikatların yanı sıra, devletlerin kendi nüfuz dairelerini genişletme çabaları ve diğer belirtiler, bu düşünceyi besleyen unsurlar. Bu gerilim tiyatrosunun en önemli ve merkezinde bulunan aktör ise elbette ki Rusya. 2014'te Ukrayna'nın güneyinde bulunan Kırım'ın ilhakı ile başlayan agresif Rus politikaları, hem komşu ülkeleri rahatsız ediyor hem de Batı'nın siyasi ve ekonomik yaptırımlarını Rusya üzerine çekiyor. Kremlin ve Rusya devlet kurumları, ekonomi ve sosyal hayattaki sıkıntılar karşısında, politikalarının acizliğini gizlemek ve halkın desteğini yanlarına alabilmek için dışarıdaki gerilim atmosferini ülke içine taşıyor. Rusya bu yeni dönemle birlikte bir nevi Soğuk Savaş atmosferi oluşturarak halkın dikkat ve ilgisini yönetmek istiyor.

2014'te Duma'da, parlamento üyeleri olası bir savaş halinde halkın korunabilmesi için ülkedeki sığınakların durumu hakkında hükümetten bilgi istemişti. Ve 2016 Eylül sonunda hükümet yetkilisi A. Mişenko yaptığı basın açıklamasında: "Moskova'daki sığınaklar şehir ahalisinin %100'ü için hazır duruma getirilmiştir." dedi. Ancak enteresan olarak *Biznes FM* radyosunda soruları yanıtlayan Adalet Bakanı A. Konovalov, Mişenko'nun sözlerinin abartılı olduğunu, 15 milyon insanı sığınaklara yerleştirme hazırlıklarının abartıldığını söyledi. Bu arada Moskova'nın Kuzminki semtinde vatandaşların toplantılar düzenledikleri ve kişi başı 10 dolar toplayarak kendilerine sığınak yapma girişiminde buldukları haberleri de medyada ve sosyal medyada geniş yankı buldu. Ayrıca *SpetsGeoProyekt* adlı bir şirketin de zengin müşterileri için 100 bin dolarlık özel tasarımı aile sığınakları inşa ettiği haberleri duyuldu.

Geçtiğimiz aylarda, ülke genelinde daha önceki yıllarda görülmemiş çapta, olası bir afet ve savaş durumunda yapılacaklarla ilgili hazırlık tatbikatları düzenlendi. Bu tatbikatlara tüm okullar, hastaneler, devlet kurumları ve yerleşim birimleri dâhil 40 milyon kişinin iştirak ettiği bildiriliyor. Dört gün süren tatbikatlarda insanlara talimatlar verilir, provalar ve denemeler yapılır. Bu kadar geniş çaplı, devasa bir organizasyonun başında da Savunma Bakanlığı üst düzey yetkilileri bulunuyordu.

Yine Ekim 2016'da büyükşehir belediyeleri birbiri ardına düzenledikleri basın açıklamalarıyla konuyla ilgili çalışmalarını hakkında hükümete verdikleri raporları açıkladılar. Muhtemel bir savaş veya küresel afet durumunda gıda stokları ve şehir ahalisine dağıtılacak temel ihtiyaç malzemelerinin nasıl bir organizasyonla dağıtılacağına dair şemalar açıklandı, alınan tedbirlerle ilgili bilgilendirmeler yapıldı. Örneğin St. Petersburg Belediye Başkanı Poltavçenko, şehir ahalisine 20 gün süresince kişi başı 300 gram eklemek verebileceklerini söyledi. Bu şehirde 2. Cihan Harbi sırasında -iki buçuk yıl (1941-1944)- Alman Nazileri tarafından yapılan ablukada 630.000'den fazla insan açlıktan ölmüştü. Bu büyük felaket ve acı hatıralar, psikolojik olarak pek çok insanı etkilemiş, insanların hafızasında derin izler bırakmıştır.

Aslında Rus insanı ya sıcak ya da soğuk, hep bir savaş atmosferinde yaşamıştır. Otoriter Komünist sistemi döneminde savaş veya ona hazırlıklı olma psikolojisi, devlet tarafından eğitimde, kültürel hayatta devamlı olarak gündemde tutulmuştur. Ve bugün, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra neredeyse unutilen bu türden birçok pratik, yeniden hayat buluyor. Bunlardan biri de gençler arasında düzenlenen *Zarnitsa (Şafak) Oyunları*. Askerî eğitim temelli bu oyunda lise öğrencileri takımlar halinde ormanlık alanlarda yarışıyorlar. Birer askerî birlik gibi hareket eden bu takımlarda gençler üniformalarla, bayraklarla ve havalı tüfeklerle çeşitli sınamalardan geçerek arazide rakip takıma üstün gelmeye çalışıyorlar. Bu oyundaki terimler, teknikler ve etapların çoğu da askerî literatürden ve pratikten alınmış. Öğretmenlerin yanı sıra devlet kurumlarının resmî temsilcileri ve ordudan subayların gözetiminde gerçekleştirilen oyunlar, okullar arası aşamadan başlayarak şehirler ve bölgeler arası tüm ülkede gerçekleştiriliyor. Devlet bütçesinden ayrılan para ile finanse edilen *Zarnitsa Oyunları*, son yıllarda halk arasında da oldukça popüler.

2014-2016 istatistiklerine göre askerî yüksekokullara lise mezunlarının ilgisi artmış ve bir yere 6 ile 33 aday arası (bölümüne fakültesine göre) başvuru yapılmakta.

Rusya'nın 2015'te Suriye'de askerî operasyonlara başlaması, bölgede Batı ile arasındaki rekabeti yükseltti. Yaşanan son gelişmeler aradaki soğuk savaşı daha da körükler nitelikte. Parlamento üyesi Kalaşnikov, ABD ve Batı ile 90'lı yıllarda varılan tüm askerî anlaşmalara itiraz ederek iptallerini talep ediyor. Duma'nın Komünist kanadı (parlamentoda %10'luk bir grup) da bu teklife destek veriyor.

Kulislerden medyaya sızan haberlerde Kremlin devlet kurumlarında çalışan tüm üst düzey yetkililere çağrı yapılarak eğitim için yurt dışında bulunan çocukların ülkeye geri çağırılması isteniyor.

Tüm bunlar ve diğer birçok gelişme, Rusya'da halkı bir yandan Putin ve politikaları etrafında birleştirirken bir yandan da toplumsal bir psikoza yol açıyor. Halk yarınından emin değil, bütün komşu ülkeleri kendisine düşman görüyor ve her yeni gün savaş veya saldırı olacağı gibi bir tedirginlik içinde. 31 Ekim 2016'da sosyal araştırmalar merkezi LEVADA'nın Rusya'nın 137 şehrinde yaptığı bir kamuoyu araştırmasının neticeleri halkın içinde bulunduğu ruh halini gözler önüne seriyor. Vatandaşların %48'i Suriye kriziyle kötüleşen Rusya-Batı ilişkilerinin 3. Dünya Savaşı'na sebep olabileceğini düşünüyor. Halkın %39'u Suriye konusunda Rusya ve Batı arasında bir anlaşmaya varılabileceğine inanmıyor. Araştırma sonuçlarına göre Rusların %52'si Rusya'nın Suriye'deki bombardımanlarını destekliyor. Suriye ile ilgili gelişmeleri yakından takip edenlerin oranı ise %82. Araştırma, Rus halkının %55'i için 2016 yılının en dikkat çeken olaylarının Suriye gündemini ile ilgili olduğunu gösteriyor.

Evet, ülkedeki ciddi ekonomik ve sosyal sorunlara rağmen bugün Rus halkının ilk gündem maddesinin Rusya sınırlarından uzaktaki Suriye ve oradaki savaş olduğu anlaşılıyor. Rusya'nın politikaları ile ilgili olarak bir gazetecinin "Batı'nın bundan sonra yaptırımları daha da sertleşmesini Rusya için tehlikeli görmüyor musunuz?" sorusuna Putin'in cevabı ise çok manidar; "Hayır, onların yakıtı yetmez!"